

CES-ringmärkningen vid Älviken 2023

Roger Mellroth & Thord Fransson

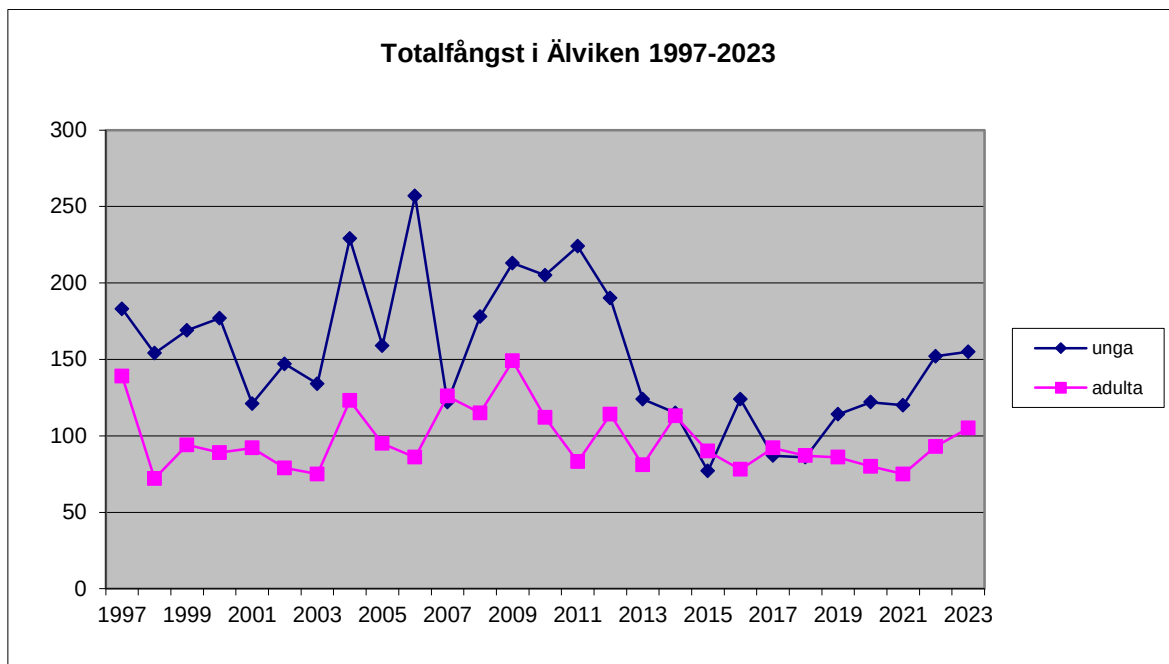
Efter en kall april och inledning av maj kom efterlängtat värmen som höll i sig fram till början av juli. Senare halvan av juli och augusti var svalare än normalt och dagstemperaturen hade svårt att passera 20 grader.

Innan ringmärkningssäsongen skulle starta upptäcktes att isen rumsterat om med de spänger som löper utefter näten och som möjliggör att vi kan bedriva fångst även om vattenståndet i Älvikssjön skulle vara lite högre än normalt. Flera av de gamla bräderna hade legat sedan starten och behövde pensioneras.

Årets resultat

Antalet nymärkningar uppgick till 260 och kontroller av fåglar märkta tidigare år uppgick till 19. Andelen ungfåglar av totalt ringmärkta utgjorde 60 procent, vilket är normalt. Det totala antalet fåglar som märkts sedan starten 1997 uppgår till 6761 stycken. Årets resultat är det högsta på 11 år och 260 nymärkningar ligger över snittet för de 27 år märkningen bedrivits (se Figur 1). Framförallt var antalet adulta fåglar högt, vilket kan tyda på att vintern och flyttningen varit gynnsam för fåglarna från området. Antal kontroller av märkta fåglar från tidigare år var 19 stycken vilket är genomsnittligt. Den varma inledningen på sommaren bidrog till att produktionen av bladlöss var hög. Bladlössen sitter på undersidan av vassblad och i samband med ringmärkningen har vi en metod för att inventera förekomsten av bladlöss, som är en födokälla för många fåglar. Årets goda tillgång har säkert bidragit till höga fångstsiffror för blåmes och talgoxe (se Tabell 1).

Figur 1. Antalet unga och gamla nymärkningar perioden 1997-2023.

Trenden är att många arter minskar i fångsten. För de arter där vi fångat minst 100 individer under perioden 1997 till 2023, är genomsnittet för de fem sista åren jämfört med genomsnittet för de 21 förevarande åren minskande för näktergal (-93%), bofink (-52%), rörsångare (-32%), lövsångare (-44%), blåmes (-13%), pilfink (-30%), törnsångare (-15%), sävsparv (-25%), trädgårdssångare (-7%), svarthätta (-21%), talgoxe (-19%). Arter som har högre genomsnitt de senaste fem åren är ärtsångare (+57%), koltrast (+38%), rödhake (+23%), sävsångare (+18%), talgoxe (+15%) och törnskata (+6%).

Årets uppgång i fångsten kan främst förklaras med att mesarna hade ett gott år. 64 ringmärkta blåmesar är det näst högsta som märkts (66 st år 2000). 31 talgoxar är också avsevärt över snittet för arten (18). Av sångarna hade svarthätta och törnsångare år över genomsnittet medan övriga hade sämre ett år.

Adult rörsångare

Tabell 1. Årets fångst samt total fångst för året 1997-2023, egna kontroller 2023 samt totalt och andel kontroller av totalfångst samt återfynd av märkningen och kontroller av andras märkningar gjorda i Älviken.

Art/år	Nymärkning 2023	Nymärkning 1997-2023	Andel 2023 1/27del=3,7 %	Kontroller 2023 från tidigare	Kontroller 1997-2023	Kontroller andel av märkning	Återfynd Älviks- märkta 97-23	Kontroller av andras märkninga r 97-23
Sparvhök	0	1	0,0%	0	0	0,0%	0	0
Morkulla	0	1	0,0%	0	0	0,0%	0	0
Skogssnäppa	0	2	0,0%	0	0	0,0%	0	0
Kungsfiskare	0	1	0,0%	0	0	0,0%	0	0
Ladusvala	0	12	0,0%	0	0	0,0%	0	0
Hussvala	0	1	0,0%	0	0	0,0%	0	0
Större hack.	0	4	0,0%	0	0	0,0%	0	0
Mindre hack.	0	2	0,0%	0	0	0,0%	0	0
Gök	0	1	0,0%	0	0	0,0%	0	0
Göktyta	0	2	0,0%	0	0	0,0%	0	0
Trädpiplärka	0	3	0,0%	0	0	0,0%	0	0
Sädesärla	0	37	0,0%	0	1	2,7%	0	0
Järnsparv	0	30	0,0%	0	1	3,3%	0	0
Gärdsmyg	4	25	16,0%	1	1	4,0%	0	0
Rödhake	14	398	3,5%	0	5	1,3%	1	0
Näktergal	0	138	0,0%	0	38	27,5%	1	1
Blåhake	0	12	0,0%	0	0	0,0%	0	0
Rödstjört	2	35	5,7%	0	0	0,0%	0	0
Buskskvätta	0	6	0,0%	0	0	0,0%	0	0
Stenskvätta	0	1	0,0%	0	0	0,0%	0	0
Koltrast	13	315	4,1%	3	23	7,3%	4	0
Björktrast	0	10	0,0%	0	0	0,0%	0	0
Taltrast	1	40	2,5%	0	1	2,5%	0	0
Rödvingetrast	0	5	0,0%	0	1	20,0%	0	0
Cettisångare	0	1	0,0%	0	0	0,0%	0	0
Sävsångare	3	128	2,3%	0	1	0,8%	0	0
Kärrsångare	0	76	0,0%	0	3	3,9%	0	2
Rörsångare	22	611	3,6%	2	52	8,5%	9	4
Busksångare	0	1	0,0%	0	0	0,0%	0	0
Härmsångare	1	12	8,3%	0	0	0,0%	0	0
Höksångare	0	1	0,0%	0	0	0,0%	0	0
Ärtsångare	4	141	2,8%	0	2	1,4%	0	0
Törnsångare	25	467	5,4%	0	25	5,4%	1	1
Trädgårdss.	10	282	3,5%	1	24	8,5%	0	1
Svarthätta	22	264	8,3%	0	4	1,5%	1	0
Grönsångare	0	4	0,0%	0	0	0,0%	0	0
Gransångare	0	6	0,0%	0	0	0,0%	0	0
Lövsångare	10	776	1,3%	1	15	1,9%	0	0
Kungsfågel	0	5	0,0%	0	0	0,0%	0	0
Gråflusnappare	0	3	0,0%	0	0	0,0%	0	0
Svartvit flugsn.	1	99	1,0%	0	0	0,0%	1	0
Skäggmes	0	4	0,0%	0	0	0,0%	0	0
Stjörtmes	0	35	0,0%	0	2	5,7%	0	0
Svartmes	0	1	0,0%	0	0	0,0%	0	0
Entita	2	85	2,4%	0	14	16,5%	0	0
Tallita	0	1	0,0%	0	0	0,0%	0	0
Tofsmes	0	5	0,0%	0	0	0,0%	0	0

Blåmes	64	937	6,8%	4	117	12,5%	0	0
Talgoxe	31	510	6,1%	5	69	13,5%	1	0
Nötväcka	7	61	11,5%	0	8	13,1%	0	0
Trädskrypare	1	28	3,6%	0	1	3,6%	0	0
Törnskata	2	134	1,5%	0	0	0,0%	0	0
Skata	0	5	0,0%	0	0	0,0%	0	0
Nötskrika	0	1	0,0%	0	0	0,0%	0	0
Pilfink	8	239	3,3%	0	7	2,9%	1	0
Gråsparv	0	3	0,0%	0	0	0,0%	0	0
Pilfink/Gråsparv	0	1	0,0%	0	0	0,0%	0	0
Domherre	0	1	0,0%	0	0	0,0%	0	0
Bofink	1	101	1,0%	0	5	5,0%	0	1
Grönfink	1	86	1,2%	0	1	1,2%	1	0
Steglits	0	5	0,0%	0	0	0,0%	0	0
Grönsiska	1	34	2,9%	0	0	0,0%	1	0
Hämpling	0	2	0,0%	0	0	0,0%	0	0
Rosenfink	0	23	0,0%	0	0	0,0%	0	0
Gulspurv	0	26	0,0%	0	0	0,0%	0	0
Sävsparv	10	474	2,1%	2	48	10,1%	5	0
Total	260	6761	3,8%	19	469	6,9%	27	10

Tabell 2. Förändring i fångsten de fem senaste åren i jämförelse med de 20 förevarande för arter med 100 individer ringmärkta, baserat på genomsnittligt antal ringmärkta fåglar per år under de två perioderna.

Art/år	Summa ringmärkta 1997-2023	Ökning/minskning
Blåmes	937	-13%
Lövsångare	776	-44%
Rörsångare	611	-32%
Talgoxe	510	+15%
Sävsparv	474	-25%
Törnsångare	467	-15%
Rödhake	398	23%
Koltrast	315	38%
Trädgårdssångare	282	-8%
Svarthätta	264	+27%
Pilfink	239	-30%
Ärtsångare	141	+57%
Näktergal	138	-94%
Törnskata	134	+6%
Sävsångare	128	+18%
Bofink	101	-52%

Egna kontroller

Under säsongen kontrollerades 19 fåglar av 8 arter märkta på samma plats tidigare år (Tabell 4). Den äldsta kontrollen var en koltrast som märktes för fem år sedan. Antal mellanårskontroller totalt 1998-2023 uppgår till 469 vilket motsvarar 7% av antalet totalt märkta fåglar.

För första gången kontrollerades en gärdsmyg som märkts ett tidigare år.

Tabell 4. Kontroller 2023 av egna märkningar från tidigare år och antal år mellan märkning och kontroll.

Art/antal år	1 år	2 år	3 år	4 år	5 år	Summa
Koltrast	1			1	1	3
Rörsångare	2					2
Trädgårdssångare		1				1
Lövsångare	1					1
Blåmes	2	1		1		4
Talgoxe	3		2			5
Gärdsmyg	1					1
Sävspurv		2				2
Summa	10	4	2	2	1	19

Observationer

Som vanligt kan man vid märkningen njuta av närvaron av de fåglar som häckar i närområdet. Utöver de tättingar som också ingår i fångsten ses regelbundet havsörn fiskgjuse, brun kärrhök och ormråk. Vid enstaka tillfällen sågs därutöver även bivråk, tornfalk och lärkfalk. Trana, grågås och storlom häckar även de i sjön eller dess närhet och ses ofta i samband med märkningen. Under sträckperioden kan även visst sträck ses över sjön eller vidare som rastar på intilliggande åkrar. I år kom tre flockar vitkindade gäss om sammanlagt 200 individer sträckande norrut den 13 maj. Och den 5 augusti rastade ljunpipare på åkrarna. I slutet av juli födosökte en gammal och en ung skräntärna i sjön. I början av juni sjöng kärrsångare i området och i slutet av juni hördes skäggmes passera förbi i vassen.

Deltagare

Stort tack till alla som medverkat under året vilka var; Eivor Bernas, Matz Carlsson, Yvonne Carlsson, Paul Elfström, Inger Fransson, Thord Fransson, Thomas Fransson, Kjell Carlsson, Pontus Lindahl, Lisa Lundblad, Elmer Mellroth Petré, Embla Mellroth Petré, Emmie Mellroth, Roger Mellroth, Bengt Pettersson, Jan Svanlund, Roger Öhman, Christer Örtvall.

Ett särskilt tack till Roger Öhman som hjälpte till att bygga nya spänger samt gjort underhåll i märkområdet mellan ringmärkningstillfällena.

Ung hane rödstjärt fångad i augusti.